

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia 23 grudnia 2009 r.

**Pan
Piotr Całbecki
Marszałek
Województwa Kujawsko-Pomorskiego**

**LBY-410-25-04/2009
P/09/095**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy przeprowadziła w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zwanym dalej „Urzędem”, kontrolę w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji publicznej w latach 2005-2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 4 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Marszałkowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Urzędu w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości, które nie miały istotnego wpływu na kontrolowaną działalność. Ocenę tę uzasadniają przedstawione niżej oceny częściowe i uwagi.

1. Urząd w badanym okresie pomimo wzrostu zatrudnienia ogółem o 251,7% (z 268,75 etatów w styczniu 2005 r. do 676,45 etatów w czerwcu 2009 r.) nie zwiększył w takim samym lub większym zakresie zatrudnienia osób niepełnosprawnych (wzrost o 214,3% z 8,75 do 18,75 etatów). Skutkiem tego było nieosiągnięcie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, określonego w art. 21 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji

zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹, zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”, który winien wynieść 3% w 2005 r., 4% w 2006 r., 5% w 2007 r. i 6% w latach następnych. Faktycznie w poszczególnych latach wskaźnik ten kształtował się następująco: 3,12% w 2005 r., 3,0% w 2006 r., 3,65% w 2007 r., 3,32% w 2008 r. i 2,27% w I półroczu 2009 r. Powyższe spowodowało konieczność wpłacenia przez Urząd w badanym okresie na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „PFRON”, wpłat w wysokości łącznej 417.020 zł.

2. W urzędzie nie podejmowano efektywnych działań w celu zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych. M.in. od 2007 r. nie zamieszczano w ogłoszeniach o naborze na wolne stanowiska informacji zachęcających zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Nie przekazywano ich do Powiatowego Urzędu Pracy w Toruniu pomimo, że w Urzędzie tym zarejestrowanych było w 2005 r., 2006 r., 2007 r. 2008 r i I poł. 2009 r. odpowiednio: 1.024, 958, 676, 671 i 848 osób niepełnosprawnych zarówno bezrobotnych jak i poszukujących pracy. Urząd nie korzystał też bezpośrednio ze środków programu PFRON pn. „Osoby niepełnosprawne w służbie publicznej”, adresowanego do instytucji administracji publicznej oraz innych programów mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.

3. W Urzędzie przestrzegano praw zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych oraz umożliwiano im podwyższanie kwalifikacji zawodowych. M.in. wszyscy (12 osób) niepełnosprawni pracownicy zaliczeni do znacznego i umiarkowanego stopnia niepełnosprawności korzystali z ograniczenia czasu pracy do 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo zgodnie z art. 15 ust. 2 ustawy o rehabilitacji oraz dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym przewidzianego w art. 19 ust. 1 ustawy o rehabilitacji. Nie stwierdzono przypadków dyskryminacji pracowników niepełnosprawnych ze strony współpracowników. Natomiast 2 spośród 19 badanych ankietowo pracowników pomimo że podało, iż spotkało ich w pracy gorsze traktowanie w porównaniu do innych pracowników zatrudnionych na analogicznych stanowiskach, nie wskazało na czym to gorsze traktowanie polegało.

4. Stwierdzono, że Urząd nie uzyskał w żadnym z 12 przypadków badanych osób z tytułem niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, opinii od Państwowej Inspekcji Pracy o przystosowaniu przez pracodawcę stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych stosownie do wymogu art. 4 ust. 5 pkt 1 ustawy o rehabilitacji.

¹ Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 ze zm.

5. Urząd jako pracodawca wywiązywał się z terminowego i rzetelnego przekazywania informacji o tytułach niepełnosprawności Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych. Urząd w badanych 8 przypadkach tylko raz dokonał zgłoszenia ZUS ZUA w terminie 1 miesiąca i 13 dni od dnia otrzymania orzeczenia o tytule niepełnosprawności od niepełnosprawnego pracownika. Pozostałe zgłoszenia przekazano w terminie od 2 do 7 dni od dnia otrzymania orzeczenia. We wszystkich badanych zgłoszeniach podano informacje o stopniu niepełnosprawności (kod niepełnosprawności) zgodne z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności tych pracowników.

6. Kontrola 9 deklaracji DEK-I-a wykazała, że Urząd nierzetelnie sporządził 6 deklaracji za miesiące: kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień 2009 r. Wykazano w nich dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych niezgodne ze stanem faktycznym, tj. zawyżono liczbę etatów osób niepełnosprawnych w każdym miesiącu o jeden. Skutkiem tego było wyliczenie i przekazanie wpłat na PFRON za ww miesiące w wysokościach niezgodnych z art. 21 ustawy o rehabilitacji, odpowiednio: 25.901 zł, 24.543 zł, 26.983 zł, 27.008 zł, 28.380 zł i 28.061 zł zamiast w wysokościach odpowiednio: 27.160 zł, 25.802 zł, 28.278 zł, 28.303 zł, 29.675 zł i 29.314 zł. Wpłaty zostały zaniżone łącznie o kwotę 7.656 zł.

Odpowiedzialnymi osobami, którzy podpisali te deklaracje i w związku z tym przekazali zaniżone wpłaty byli: Marek Smoczyk – Sekretarz Województwa za miesiące: kwiecień, maj, czerwiec, sierpień i wrzesień 2009 r. oraz Grzegorz Potarzyński - Dyrektor Departamentu Administracji Urzędu za miesiąc lipiec 2009 r.

7. W ocenie NIK, Urząd niedostatecznie dostosował zajmowane przez siebie budynki i ich otoczenie do potrzeb osób niepełnosprawnych - pracowników jak i interesantów Urzędu.

Kontrola 2 spośród 3 zajmowanych przez Urząd budynków wykazała, że wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie², zwanym dalej „rozporządzeniem Ministra Infrastruktury”, w zakresie ich przystosowania do osób niepełnosprawnych, nie spełniały budynki przy ul. Plac Teatralny 2 i ul. M. Skłodowskiej Curie 73. Nieprzystosowanie budynków i miejsc postojowych przy budynkach polegało na tym, że:

- obie pochylnie zewnętrz i wewnętrz budynku przy ul. Plac Teatralny 2 posiadały poręcze umieszczone na wysokościach odpowiednio: 0,57 m i 0,87 m, oraz 0,61 m i 0,86 m,

² Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

zamiast na wysokości 0,75 m i 0,90 m (wymóg § 298 ust. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury);

- kabina dźwigu osobowego w budynku przy ul. Plac Teatralny 2 posiadała wymiary 1,3 m na 1,05 m, tablicę umieszczoną na wysokości od 0,9 do 1,53 m (w tym przyciski na wysokości 1,4 m) w odległości 0,15 m od narożnika, poręcz na wysokości 1,05 m i nie posiadała informacji głosowej. Zgodnie z § 193 ust. 2a rozporządzenia Ministra Infrastruktury kabina powinna mieć szerokość co najmniej 1,1 m i długość 1,4 m i poręcze na wysokości 0,9 m. Tablica przyzywowa powinna znajdować się na wysokości od 0,8 m do 1,2 m w odległości nie mniejszej niż 0,5 m od naroża kabiny i posiadać instalację głośnomówiącą;

- wyznaczone stanowisko postojowe przy ul. Plac Teatralny 2 dla samochodów użytkowanych przez osoby niepełnosprawne posiadało szerokość 2,10 m zamiast co najmniej 3,6 m (wymóg § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury);

- nie wyznaczono stanowisk postojowych dla samochodów użytkowanych przez osoby niepełnosprawne na parkingu dla pracowników Urzędu przy ul. Plac Teatralny 2 od strony Placu Jordanki oraz przy obu budynkach przy ul. M. Skłodowskiej Curie (wymóg § 21 rozporządzenia Ministra Infrastruktury);

- przy pochylni przed budynkiem przy ul. M. Skłodowskiej Curie 73 brak było obustronnych poręczy (wymóg § 298 ust 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury);

- w ciągu komunikacyjnym na parterze budynku przy ul. M. Skłodowskiej Curie 73 znajdowały się schody (7 stopni o wysokości 1,12 m), uniemożliwiające przemieszczenie się osób niepełnosprawnych do części budynku zajmowanego przez Departament Polityki Regionalnej. Zgodnie z § 55 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w budynku użyteczności publicznej, niewymagającym wyposażenia w dźwigi, należy zainstalować urządzenia techniczne zapewniające osobom niepełnosprawnym dostęp na kondygnacje z pomieszczeniami użytkowymi, z których mogą korzystać;

- w budynku przy ul. M. Skłodowskiej Curie 73 brak było toalet przystosowanych do użytku dla osób niepełnosprawnych. Zgodnie z § 86 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w budynku, na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych, co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higienicznosanitarnych powinno być przystosowane dla tych osób.

NIK zwraca uwagę, że sygnalizacja przywoławcza przed wejściem do budynku przy ul. M. Skłodowskiej Curie 73 umieszczona była na wysokości 1,55 m i nie była przystosowana dla osób na wózkach inwalidzkich

Z 5 spośród 6 wyjaśnień złożonych przez niepełnosprawnych pracowników Urzędu wynikało, że stwierdzone w trakcie kontroli bariery w dostępności dla osób niepełnosprawnych nie utrudniały im pracy w Urzędzie. Jedna osoba wskazała, że utrudnia jej pracę brak miejsca parkingowego przeznaczonego dla osoby niepełnosprawnej. Ponadto jedna osoba wskazała na umieszczenie przy wjeździe na parking przed budynkiem Urzędu przy Placu Teatralnym 2 domofonu po prawej stronie szlabanu, co uniemożliwiało jego otwarcie z samochodu bez konieczności wysiadania z niego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Urzędzie, między innymi poprzez zamieszczanie w ogłoszeniach o wolnych stanowiskach pracy zapisu zachęającego osoby posiadające ograniczenia związane z niepełnosprawnością, do udziału w prowadzonym naborze.
2. Uzyskanie z Państwowej Inspekcji Pracy o wydanie opinii o przystosowaniu stanowisk pracy do potrzeb pracowników zaliczonych do umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności.
3. Dokonanie należnej PFRON wpłaty kwoty 7.656 zł tytułem korekty nieprawidłowo sporządzonych deklaracji za kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień 2009 r.
4. Podjęcie działań w celu przystosowania budynków Urzędu do potrzeb osób niepełnosprawnych, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury.

Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust.1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Marszałkowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.